

ELŐFIZETÉS
Egy negyedévre
2 korona

HÉTFŐ

Egyes szám
5 krajcar
(10 fillér)

Telefon szám 503.
Hirdetések díja: megállapo-
dás szerint

Megjelenik minden hétfőn délelőtt

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Zrínyi-utca 2 szám. 1. emelet
Sebesy-ház

A szerkesztésért GALLOVICH KÁROLY felelős * Laptulajdonos: MOHOS AGOSTON.

III. évfolyam

ARAD, 1909. MÁRCIUS 1.

10. szám

Apáthyék vetettek.

Dérrel-durral jötenek magyar társadalomtudományt hinteni, — ketten dicsők. Apáthy István egyetemi tanár és Wolfner és Singer Farkas Pál, társadalomtudományi ugynevezett író, mindketten ékesek a tudori címmel. Nyilván isteni szózat irányítja lépésüket Aradváros területén megvetendő egyesületük alapja érdekében, mert a tudomány, amely jelző híján szükséges, — ellenségük nekik, akik nemzeti színűre meszelik a maguk ragyogó nagy képére alkotott állítólagos tudományt.

Ezt kellett megmenteni a nemzetközi tudomány ellenében, ezért jöttek és — meg is alakultak. A két ur mondá, hogy legyen itt is magyar társadalomtudományi társaság és — lesz!

Es amíg itt Aradon felvonultak a megkülönböztető jelzővel ékes tudomány lovagjai, — odaát a szomszédban, Temesvárott pont aznapon alakult meg az „Áruforgalmi részvénytársaság” azzal a bevallott és valószínű céllal, hogy a fogyasztásra leginkább alkalmas cikkeknek nagy tömegben leendő bevásárlásával olcsón juttassanak élelmi- és egyéb fontos cikkeket a vékony-pénzü nagy tömegnek.

Ez a két alakulás így mereven egymás mellé sorakoztatva nagyon alkalmas, különféle kérdések felvetésére, azonban bármily csábító is az alkalom erre, a két alakulást csak az ellentét kedvéért szabad szóvátenni.

Temesvárt a gyakorlati társadalomtudomány juttatott becses alkotást a közönségnek, — Aradon újabb frázisokat, szép riportot és önimádást.

A temesváriak nem várnak pesti urakat, hogy eszmékhez és tettekhez juthassanak, az aradiak boldogok, ha nagyképű senkik imádásához zsámolyul szolgálhatnak.

Temesvár akként csinál szociális politikát, hogy közhasznú intézményekkel hegeszti a társadalmi rend ütötte sebeket, Aradon abból áll a szociálpolitika, hogy épüget szavalnak, mintha valami hazafias ünnep lenne készülöben.

Akinek van kedve, találhat még különbségeket, hasonlatosságot azonban soha és egyet sem!

Mibe került az autobusz-sztrájk?

4900 korona kutba esett.

Szathmáry ur takarékoskodott.

— A Hétfő riportja. —

Aradváros adózó polgársága méltán retteg minden olyan mozgalomtól, amelyik felül a város költséggyarapodásának, tehát a pótdoemelkedésnek havat jelentő szele fujdogál. És bizonyos szimpatiaival simogat meg minden teremtett lelket, aki olyan szándéknak a köntösében tetszeleg előtte, hogy a pótdoemelkedés fenyegető rémét elhessegeti. És az tökéletesen érthető is. A város javaival sáfárkodó nagyfejúek gondoskodtak róla, hogy a polgárságnak illető rettegésre mindig legyen oka bővíben.

A polgárságnak ezen állandó ideges feszültsége aztán gyakran válik méltatlan és hivatlan személyek népszerűség hajhászatának prédájává, bő vizü forrásává. Aki olesó glóriát akar a feje köré, az nemes egyszerűséggel, de hangosan elkurjantja, hogy le a pótdóval és kész a glóriáikált közférfiu.

Ha Szathmáry Károly üzemigazgató urnak megvakarják az autobusz sofförök elutasított körelmével szemben tanusított magatartását, tüstént elótoppan a népszerűség-kalóz. Szathmáry igazgató ur tudniillik a város javára törekedő takarékoskodás köntösében tetszeleg a polgárság előtt. Ez a jeles férfiu, tudniillik azért nem állott szóba a sofförökkel, a fölfuvalkodott gögnek, a feszelő pöffeszkedésnek visszataszító tempójával azért taszított nyomorba egy sereg embert, mert ő takarékos, szigorú számítású mély indittatásokkal előrelátó sáfárja a város közgazdasági érdekeinek.

De még ha a bekövetkezett tények ebbeli törekvésében rendre őt igazolnák is, ez az igazolás akkor is csak muló értékű volna, mert a helyét nem találó takarékoskodás nem takarékoskodás, hanem fukar szükkeblütség, vagy céltudatlan fősvenység, amelyik mindig bosszút áll.

De a bekövetkezett tények nemcsak, hogy nem igazolják őt, hanem nagyon keményen rávallanak. Az a rideg, gögös magatartás amelyik, amellelt hogy hasznos, dologtevő existenciákat gyilkol, a várost nehéz ezresekkel károsítja meg. A vá-

rosnak ez az igazgató ur provokálta üzem-szünet közel 4900 koronájába kerü!

A fekete liszta.

Mielőtt alább részletes számadatokkal igazolnók a város veszteségszámlájának ezt a riasztó nagy végsőösszeget, vesztégessük néhány szót a Hétfő-nek már az elmúlt hét közepén kibocsátott különkiadásában is meg-bélyegzett fekete listára.

Ismeretes, hogy Szathmáry Károly üzemigazgató urat a szemethunyó sógorság, komaság meg nem engedett dupla jövedelemhez segítette. Az igazgató ur a nyilvánvaló üszeférhetelenség bünbélyegével a horlokán, amellelt hogy magas javadalmazású városi főtisztviselő egyszersmind bejegyzett cégtagja a nevét is viselő Czeiler és Szathmáry cégnek. Mint ilyen, tagja az építőiparosok országos szövetségének, amely szövetség állandó harcban áll a szervezett munkások nagy tömegével. Ez a munkaadó és munkásszervezet a leggyilkosabb gazdasági fegyverekkel harcöl egymással.

A munkások a termelést szakadatlanul nyugtalanító sztrájkok és bojkottok fegyvereivel küzdenek, a munkaadók szervezete pedig a munkásoknak a munkából való tömeges kizárásával és egyes munkásnak a bojkottálásával veri vissza a súlyos gazdasági ostromot. Az egyes munkás kibojkottálása a fekete liszta működésbe hozásával történik. A harcias munkáslemekeket a munkaadók elboesájtják s a munkaadók szövetsége a maga kebelében országosan közli az illető munkások neveit, hogy munkaadó ezeket sehol az országban munkába ne állítsa. Ezt a harcot azután — helyesen vagy helytelenül — a mérkőző gazdasági erők szabad játéknak nevezik.

(Az üzemigazgató „cégtárs.”)

Szathmáry Károly a városi üzenek igazgatója, mint a Czeiler és Szathmáry cég becsü tagja tevékeny tagja a munkaadók fönt leirt harc szervezetének és üszeférhetelenségének abból a bünből, hogy mint városi főtisztviselő egy bu-

WEINBERGER FERENCZ elsörendü ék-szerész, nagy óra-raktára ARAD Andrassy-tér, Közpon'ti-szálló mellett.

sás jövendőt a jó üzleti elkövetés ak is működő és hasznos becséltetés, az: hite ellenül perfid jogferrást merít, hogy az elbeszélte s főörököt fekete listára írva főkérte a nagyobb aradi iparvállalatokat, hogy azok az e'b esájt a sofförö et sehol munk ba ne állít-ák.

Aradvárosa mint erkölcsi testület jogilag távol áll a temérdek szennyet fölkavaró és mindig sok-sok igazságtalansággal végződő gazdasági harctól, amely válogatás nélkül gázol keresztül ma munkaadó-holnap meg munkás-ekzisztencián. És a városnak, mint erkölcsi testületnek szigorúan el is kell magát szigetelnie ettől az adáz, kiméletlen gazdasági élethalál-tusától. A város csakis a pártatlanság szilárd bástyái mögül szemlélheti azt az öldöklő harcot, mert a városnak alkalomadtán egyik-másik hatóságának közbenjöttével, mint békitőbírónak, funkcionárius kötelességei vannak. Ezt a funkciót pedig ha maga is részese annak a küzdelemnek pártatlanul, elfogulatlanul be nem tölteti.

A város tehát maga is a gazdasági harcok porondjára ugrott s a fringiját a prepotens hősködésnek egy szemérmellen vigéce forgatja. A város pedig türi azt a szemérmellen végéctempót, Szathmáry igazgató ur a sofföröknek annakidején odabögte, hogy:

— *Ha megcávi m nek, megmu ato s, hogy az egész országba nem kapják munká!*

Mindenki üres handa-bandázásnak vélte ezt a gögös elbődülést. De az igazgató urnak a természetrajzához tartozik, hogy amikor fonák nér i allurjeinek tekintélyt akar szerezni, akkor olyan eszközhöz sem áttal folyamodni, amelyiktől minden teremtet lélek visszariadna. Hiszen ha az igazgató ur emberséges, nemes célok felé tudna ilyen makacs, ilyen konok megátallkodottsággal törekedni!

Mert hogy a sofförökkel nem tudott megállapodni, nem tudott egyezs gre jutni, az mindössze is csak elkapatott, fektelen hatalmi örfjögésének enyhébbik büne, de hogy méltatlanul viselt városi főtisztviselői rangjának tekintélyével és a város erkölcsi súlyának csorbításával és feláldozásával beláthatatlan időkig megfoszon a megélhetés feltételeitől öhozzámértén hasonlíthatatlanul hasznos és derék embereket, az nyomorult bitang hohérvirtus, amelyikre égő bünbélyeget kell sütni.

Az igazgató ur beteg.

Ilyen retorzióval egészséges idegzetű ember nem él. Ez a szerencsétlen ember veszedelmesen beteg. A vérengzésig fajuló szadizmusnak riasztó tüneteit fitogatja az igazgató ur. És sajnos nekünk mégis komolyan kell foglalkoznunk viselt dolgaival s nem a beteg ember iránt tartozó szánalom és részvét hangján, hanem a felháborodás és az irtózat szíveivel kell idefestenünk beteg gögőjének végzetes eltevőyedéseit.

És ez a beteg ember szabadon, kényszer-zubbony és hurok nélkül tör, zuz, pusztít maga

körül. Gyilkol existenciákat, két marékkal prédálja, tékozolja a város javait. Csak az a gyanus, hogy ez a beteg ember magán soha sem tesz kárt. Mert örfjögésében, — azért a pénzt! — a lovasutnak is alá fekihhetnek! Ez a megállapítás aztán méginkább utal annak a szükségére, hogy a tanács, vagy ha az nem érzi magát illetékesnek, hát a közgyűlés feketessen az igazgató ur szilaj kártékonykodásának.

A torony alja

Ugy tetszik azonban, hogy a torony alja még mindig az első megdöbbenés hatása alatt áll. Mert alig hihető, hogy a torony alatt a sogsorság komaság politika olyan kírthatatlanul izmos legyen, hogy még ilyen nyilvánvaló kártevés se tudja beléfojtani a bünsös jóindulatot.

Mert ha végig eltűrjük a torony alatt azt a gyalázatot, hogy az igazgató ur a városnak, mint erkölcsi testületnek a súlyával kényszerítse az aradi iparvállalatokat arra, hogy az általa agyongyötört és a munkából kibruolt sofförököt munkába ne állítsák, akkor az igazgató ur bünlajstromában maga a tanács osztozik. Pedig a torony alja mindeztideig nem hallatta még tiltakozó szavát az existenciákat gyilkoló örfjögés ellen.

Gyilkolnak-e a sofförök?

Mert fontolja meg a tanács, hogy a fekete listára írott és ilyenformán a „nemzeti termelés” munkájából brutális erőszakkal kitiltott sofförököt a létfontartás mindenható hatalma milyen végeztes tettekre ragadhatja. *Vgy talán azt akarja a tanács, hogy a sofförök rá aljavak, gyilkoljanak, lopanak?* Vagy végső elkeseredésükben az utca kövéről ebekkel nyassák föl az igazgató ur agyának híg velejét? Mert ha a sofförök az igazgató ur minden jelzére megérett fekete listás hohérvirtusa miatt becsületes munkával a maguk és a nyomor által sanyargatott családjuk részére a betevő falatot megkeresni nem tudják, *marad-e gyilkolásztásuk?*

Fontolja meg a tanács ezt a kérdést, mert az igazgató urtól megfontoltságot még a jóakarát is hiába instál.

Ha valami katasztrófa történik, a felelősséget a tanácsnak is hordoznia kell. *Mer már idáig is csakis e sorok írásán mulott, hogy munkába kérésedelt pro lá tnyr nem sujt ott az igazgató ur ábrázatára egy pár z pfogot kiköptető kemény pofont.*

A tanács pedig, ha van benne szikrányi eleven érzék, ha ég benne az emberszeretnek egyetlen halvány sugara, akkor sietve siet az iparvállalatokat megkérni, hogy *S áhán ny* Károly üzemigazgató ur prepotenciáját szállítsa alá a maga megérdemelt, alant s értékére és sietve siet kijelenteni, hogy Szathmáry urnak existenciákat gyilkoló lelketlenségével nemcsak hogy gyget nem ért, hanem súlyosan és felháborodással itéli el azt minden embertelen vonatkozásában.

Nyit kérdés a kö gyűlés el tt.

Ha pedig ettől az egyetlen becsületes magtartástól a tanácsot elzárja a sogsor-komá politika s ő maga nem tud, vagy nem akarilyen kemény bírāja lenni ennek a főbenjáró bűnnek, akkor terjessze az ügyet nyit kérdés gyanúat minden javaslat mellőzésével a törvényhatóság fóruma elé s a törvényhatóságnak bizonyosan lesz igazságos és méltányos érteke, józan és becsületes ítéletet mondani.

A kártétel számadata.

Idáig Szathmáry üzemigazgató ur legnagyobb igazgatói ténykedésének erkölcsi oldalát törekedtünk szemretni és jellemezni. Alább a kérdés anyagi részéről adunk tájékoztatást. Főbb röviden jelezük már, hogy az autobusz-szárják egy hete a városnak közl 1900 koronáj ba kerül.

És az olvasó ne rázza hitetlenül a fejét, mert az üzemszünetes hét hasznaveszett kiadásai valamint az elmaradt bevétel csakugyan ilyen borribilis összeget mutatnak.

Az alább következő és az igazgató ur takarékosságáról lesújtó ítéletet mondó számadatok közül leginkább szembeötlő az elmaradt nyolc sofför helyébe alkalmazott új sofförnek a fizetése. Az új sofförököt az igazgató ur havi 160 korona javadalmazással alkalmazta a vállalatnál. Tulvalévó, hogy a már begyakorlott és egyetlen baleset előidézésével nem adolható régi sofföröknek a keresé mindössze se volt több, minthogy a havi 90—100 koronányi fizetés havi 120 korona jövedelemre emelkedik. Ime az új sofförök, — akiktől ezt a fi etést a régiek bizonyosan nem sokalják — gyakorlatlanul is jelentősebb fizetést huznak, mint annnyi a régiek jövedelme volt. Elegendő erre az egyetlen szembeszökő tenyre rámutatni, hogy az igazgató ur jellemrajzának legélesebb vonása szemlélhetővé legyen. E sorokban azonban elsősorban a város veszteségeit akajuk előtárni és azért a kínálkozó jellemfestés mellőzésével ridegen csak annyit állapítunk meg, hogy a fiz új sofförnek az üzemszünetes hétre eső fizetése heti 40 koronájával 400 korona, amelyet azért kell kidobott pénznek tekinteni, mert ezzel szemben elmaradt az átlagosan 300 koronával megbeesült bevétel, ami egy hét alatt 2100 koronára rug.

Ilyen hasznaveszett kiadás aztán az egész üzem fenartásának költsége mindvégig. Vagyunk rendre az üzemben alkalmazott személyek egy hétre eső fizetését:

Nyolc kalauz, két ellenőr napi 2 korona bérel hetenkiat 140 korona; három napszamos napi 2 koronájával, egy hétre 42 korona, egy főgépész 180 korona havi fizetésének egy heti 45 koronájával, egy másodgépész havi 148 korona fizetésének heti 35 koronájával, a pénztárnak havi 120 koronájának heti 30 koronájával, két műhelylakatos egyenkiat 3 korona 50 filléruyi napibérének egy heti 49 koroná-

Egyszeri használat mindenkit meggyőz arról,

hogy a s ép üd, bájos arcot és kezet egyedül a már 16 év óta általános közkeveltségnek örvendő ártalmatlan eredeti Kárpáti-féle

Benzoe-Tejkréme

használatát által lehet elérni, mely elütintet úgy felnőtteknél, mint gyermekeknél szeplőt, minden arcelsalát auszogot, fagyást és bőrbetegségeket. — **Zsirtalan ideális szépítőszer. 1 adag 1 kor.,** mely 2 hónapra elegendő. Kapható a feltaláló Kárpáti János gyógyszerésztárában Arad, Boros Béni-ter 15. Továbbá Vojtek és Weisz és Hanzu Nesztor droguistáknál.

Mást ne használjon és ne fogadjon el csak az itt látható védjeggyel ellátott eredeti Kárpáti-féle Benzoe-tejkrémet. Utánzatoktól óvakodjunk.

jával, az igazgató ur évi 7000 koronás fizetésének heti 150 koronájával, a betegsegítő és balesetbiztosítási járulék heti 38 koronája, Petrás Sári Aradra hódított sofförjének a teljesen erre a hétre eső havi 300 koronája, az egy hét alatt kocsinként 45 korona ára benzinnél 3-5 kocsinak a járatásával, heti 182 koronája, ez egy hét alatt elhasznált olajnak 14 koronája, a múlt heti balesetnek a város nyakába varrott kártérítési követelésének 1000 koronája és végül a város által a vállalatba befektetett 300.000 korona 5 százalékos kamatvesztésének heti 400 koronája összesen meghaladják a 4900 koronányi, veszteséget.

Ehhez még nem számítottuk oda a gépkocsinak egy heti hasztalan koptatását, valamint a lovardáért a kincstárnak fizetendő bért és végül az új sofförök toborzására kifizetett utazási költségeket, no meg a meghódított sofförök utiköltségeit. Mindez a reágeteg kiadás pedig csakis azért súlyosodott a városra, mert az igazgató ur nem találta teljesíthetőnek a régi, a bgyakorlott sofföröknek 20 koronás fizetésemeléséről szóló kérelmét.

A vaggongyári igazgató nyilatkozata.

Ebben a világításban aztán megítélheti a polgárság az igazgató ur rátermettségét. Ez az anyagi oldala ennek az újveretű éremnek. Az erkölesi részéhez pedig még csak annyit tudunk hozzá, hogy a vaggongyár igazgatója keményen és kiméltlenül ítélte el a fekete-listás hűhervirtust és sajnálkozását fejezte ki, hogy az elbocsajtott sofföröket, kik nagyobbára huzamosabb ideig voltak a gyárnak megbecsült munkásai, nem fogadhatja vissza, mert erre nézve *egyenes felszólítást kapott*. Müller József vaggongyári igazgató még a következő kijelentést is tette:

— Nem vehetem vissza régi embereimet, mert a gyár nem húzhat ujjat a várossal. A városi hatóságnak egyik szerve az iparhatóság, amelyik tömördek kellemetlenséget okozhat a gyárnak, ha a város kérelmével szemben ellenséges álláspontra helyezkedünk. Egyes műhelyszakaszt az iparhatóság, ha kellemetlenkedni akar, könnyűszerrel bezárthat, a gyárban megakad az üzem, a vállalat pedig fizethet százczekre menő kötbéreket, mert nem tud kikötött határidőre elvállalt munkát szállítani.

Értesülésünk van arról is, hogy az Aradcsanádi vasutak műhelyfőnöksége is kapott Szathmáry igazgató urtól hasonló felszólítást.

Ez az a hőhértémpó, amit az igazgató urba vagy vissza kell szoritani, vagy belé kell fojtani. Azért a város közönségének a közvéleményéhez apellálunk, hogy ha már azt a beteg embert a város kénytelen a nyakán tartani, legalább segítsen bennünket a beteg örvjögés áldozatainak megmentésében.

Weisz Leó a legmodernebb dusan felszerelt könyv-kereskedés
A R A D, Minorita-palota.

Kisiklott vasutépítés.

Rossz váltóállítás.

Az ügyész, mint váltóőr.

— A Hétfő riportja. —

Az arad nagyikindai vasut építésére vállalkozott híres, nevezetes Pallas-cég üzemének egyik ága most az aradi kir. ügyészséget és a vizsgálóbírószágot is foglalkoztatja. *Z'enski* Róbert grófnak a főrendiházban történt szenzációs felszólalása lerántott a leplet a jeles cég vállalkozói szelleméről. Nyilvánvalóvá lett, hogy a vállalkozásra szánt pénzek rejtett panama-csatornába ömltek s pénz hiányában természetesen az építkezés munkáját mind-ezideig lehetetlen volt megkezdeni, noha a vasutnak már jóformán készen kéne állania.

Ennek a beláthatatlan időbe nyuló késedelemnek *érzékenyen sújtott aradi áldozatai is vannak s az aradi ügyészségnél keresnek védelmet a súlyos mekkárosítás ellen.*

A híres, nevezetes Pallas Ármin-cégnak egyik megbízottja a vállalatban foglalkoztatandó munkások élelmézését ellátó kantinok bérbeadására szerződést kötött *Pongrácz* Jenővel *Fedor* Mórral és *Frisch* Miskával. A szerződés 5000 koronányi bér fizetésére kötelezi ezt a három szerződő felet. Az 5000 korona lefizetésére pedig olyanformán vállaltak kötelezettséget, hogy 1000 koronát az üzem megkezdésekor készpénzben adnak át Kádár Gyulának. A fennmaradó 4000 koronára pedig fedezetül a szerződés aláírása után egy-egy darab 2000—2000 koronára kiállított váltót bocsátottak Kádár Gyula rendelkezésére. Az egyik váltónak 1909-ik évi január elsőjére szól a határideje, a másik ugyanez évi április hónap elsőjére válik esedékessé.

A szerződésbe azonban fölvettek egy pontot, amelyik kiköti, hogy az áprilisi lejáratall kiállított váltó esedékessége halasztást szenved, ha a munka netán később kezdődne. Ez es tben az esedékesség határideje annyival toódik ki, amennyivel a munka később kezdődne, mint a szerződésben kikötött szeptember elsőjére.

A megállapodásoknak illetően szoros fixozása után Pongrácz Jenő szerződötett négy kantinost, építettett négy tágas kantint s ezen kívül bevásárolta a szükséges bormennyi séget és tömémentelen élelmi cikket, annyit, amennyit előreláthatólag elfogyaszthat 2—3000 ember, mert szerződésileg annyi munkás foglalkoztatására kötelezte magát Kádár Gyula.

Az építkezés megkezdése azonban *nem csak hogy halasztást szenvedett, de a jlekből itélve: végsőreányesen be is fagyott*. Kádár Gyula tehát, mint a Pallas Ármin-cég megbízottja, tömördek nem teljesített kötelezettségnek fordított hátat, s nem teljesített kötelezettségeket a Kádár Gyulával szerződött három embernek, de kiváltképen Pongrácz Jenőnek ezekre menő kárt okoztak.

De idáig még csak hagyján. A dolgok rendjében eddig a pontig van bizonyos elke-

rülhetetlen fatalitás, de ami ezután következik, az már árnyékot vet Kádár ur jóhiszeműségére. *Kádár ur ugyanis a: ez évi január elsőjén lejárt váltót még a lejárat előtt eladta Lantos József aradi kereskedőnek, aki neki közeli rokona.* Lantos természetesen, annak rendje és módja szerint bepörölte a váltót, mert hiszen az amugy is károsult felek a váltót se nem prolongálták, se ki nem fizették.

Akkárosodottak azonban ügyvédjük *Seinitzer* Pál utján bünyügyi utra terelték és arra kérték az aradi kir. ügyészséget, hogy a bepörölt váltót: *fojlatja le, mert annak sennsítésze jogtalan s kérték a vizsgálat kiterjesztését arra is, nem forog-e fönn csalás esete?*

A feledékeny árvaszék.

Poros akták

az aradi járásbírószágon.

Év izedes hagyatéki ügyek.

— A Hétfő riportja. —

Sajátságos szállítmány érkezett az elmúlt hetek folyamán az aradi járásbírószághoz. Bártra rá lehetett volna írni, hogy tartalma: *poros akták.*

Mert bizony azok az akták nagyon porosak lehettek. Évtizedes, sőt olyikat több évtizedes patina borította, Aradváros árvaszékének gondos kegyelméből. Ez a hivatalos forum gondoskodott ugyanis arról, hogy azok az akták jogosan szerepeljenek régiségek gyanánt.

A szállítmány egyébként hagyatéki ügycsomokból állott, mintegy ötven-hatvan darabból. De ne gondolja senki, hogy aktuális hagyatékokról volt bennök szó. Sőt ellenkezőleg. Nagybárra hosszú évekkel ezelőtt elhaltak hagyatékáról van szó s akad nem egy ügy, ahol már az örökösök is elhaltak.

Hogy ezek az akták miért kerültek csupán most a járásbírószághoz, arra csupán az árvaszék adhatna érdemleges fölvilágosítást. Igen valószínű, hogy a nyilvántartás körül történtek mulasztások s általában feledékenységek tudható be az egész különös eset.

Jellemző, hogy egy általánosan ismert aradi ügyvéd első feleségének, aki pedig körülbelül tíz év előtt halt meg, csak most tárgyalták közjegyző előtt a hagyatékát. Ugyancsak sokat mond, hogy a járásbírószág hirdmény útján szölitotta föl a jelentkezésre az ismeretlen örökösöket, azok azonban nem adtak életjelt magukról, ami nyilvánvalóan igazolja, hogy nem gyözték örökségüket bevárni e földi téreken s maga abb örökség után néztek.

Az aradi árvaszék feledékenységeének egyedül a kincstár látja hasznát, mivel a gazdátlaná lett összegek annak vagyonát gyarapítják. Pedig bizonyos, hogy az egykori örökösök inkább hasznát látták volna a kis aprópénznek. Eddig van a csalafinta eset, amelyhe:

Engelhardt-féle Chasalla cipők egyedüli elárusító helye.

Weinberger János elsőrendű cipőáruházában.

Telefon 162.

Telefon 162.

Reusz Mór és Fia

Porosz kőszén, koks és faszén telepe

ARAD, Boros Béni-tér 12.
Telefon 162.

A fűtési időny beálltával van szerencsénk ajánlani **legjobb minőségű**

Porosz salon fűtőszén.
Porosz légszesz pirszenet

Vasaláshoz rostált darabos

Bükkfaszenet

jutányos árban házhoz szállítva

Kiváló tisztelettel

675

Reusz Mór és fia.

Mi történt az éjjel?

Semmi. Csupán kiderült, hogy a Nap nevű égitest teljesen fölösleges, mert a

Benoid gázvilágítás

teljesen pótolja. A Benoid-gáz nemcsak a legolcsóbb, hanem

Fényt, Hőt, Erőt

mindenütt alkalmazható.

Díjtalan felvilágosítást ad

Magyar Benoid-gáz R.-t. Arad.

Telefon 561.

Budapest, Andrassy-ut 17.

Telefon 28-60.

DICK SAMU

órák- és látszerész

Arad, Andrassy-tér és Weltzer J.-u. sarkán

Elad és javít mindennemű **órákat** kő-évi jóállás mellett, a legolcsóbb áron.

Raktáron tart mindennemű színházi látszó, **veket** a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnett orrcsüptetők és szemüvegek, aranyezüst, nickel és tekenősbéka csontkeretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők mindennemű kivitelben. 7689

☛ Szemüvegek és orrcsüptetők ☛
orvosi rendelet szerint azonnal készíttetnek.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

A raktáron levő összes

női divatáru cikkek,
valamint

vászon, chiffon, kész fehérneműek, szőnyeg, függöny és ágyterítők.

Báli cikkek,
szallag, csipke és legyező

félárban szerezhető
be, míg a készlet tart.

Singer Sándor

divatáruházában

Arad, Andrassy-tér 16.

759

(Szabó Albert-féle házban.)

Negyed órán belül megszünteti a

fejfájást

a hirneves

Rozsnyay fejfájás
elleni pastilla.

1 drb. 20 fillér, 6 drb. ára 1 korona.

Páratlan hatása

Gyomorerősítő-szer

a Rozsnyay-féle

Kárpáti gyomorcsépp.

Kapható csakis

Rozsnyaygyógyszertárban

Arad, Szabadság-tér.

Fajtisza riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű, duggyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

valamint gyökeres riparia portalis szőlő-vesszőket

bármely mennyiségben szállít:

HÁMORY-GAZDASÁG

SZŐLLO-OLTVÁNY-TELEPE ARAD.

Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

647

Telefon 229.

HELYI ÉS MEGYEI TELEFON 387.

BRAUN N. A. ARAD.

Boros Béni-tér, közvetlen a Vármegyei gazdasági egyesület mellett.

Ajánlja nagy raktárát mindennemű fetékárúkbán, bel- és külföldi fénymázakban, esetekben stb: stb.

MOBLES & HOARE angol hintőfénymázak főraktára.

Saját gyártmány: „Napfény” ezüstszerű kályhatisztítószer, „Róza” cipőcérme, „Róza” fém tisztítópaszta, „Róza” kályhapaszta, mindenféle hőfényesítő mázak és conserválószeresek u. m. vaselin, bőrszír, nyeregszappan pataszír stb.

☛ Olcsó árak, szolid és pontos kiszolgálás. ☛

Szíves pártfogást kér tisztelettel

BRAUN N. A.

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvény-Társaság.

Részvényaláírási felhívás.

Az „Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság“ f. évi január hó 24-én tartott rendes közgyűlésén elhatározta:

1. Hogy az intézet alaptőkéjét 2000 drb. (kettőezer) darab egyenként névértékben 200 (kettőszáz) koronáról szóló új részvények kibocsátása által egyszázezer koronáról, ötszázezer koronára felemeli. A tőke felemelési művelet végrehajtásával az igazgatóság bízott meg és felhatalmaztatott, hogy minden ezen emissióval járó intézkedéseket saját hatáskörében teljesíthesse, emellett az igazgatóság a részvényaláírási feltételeket a következőkben állapítja meg:

2. Az új részvények kibocsátási illetve átvételi árfolyama kettőszázhusz korona; részvényjegyzési határidő 1909. év április hó 30.

3. Minden régi részvény egy új részvény jegyzésére és átvételére jogosít; a régi részvényeseknek az elővételi jog elsősorban biztosított, mely jog folyó év április hó 30-ig gyakorolható. A kik erre igényt tartanak kötelesek régi részvényeiket a fenti határidőig intézetünkön bemutatni és „Elővételi jog gyakorolva 1909.“ szavakkal lebélyegeztetni az elővételi jog gyakorlásáról elismervény adatik. Azon régi részvényesek, kik elővételi jogukat április hó 30-ig nem gyakorolják, igényeiket elvesztik és az ilyen módon szabaddá vált új részvények az igazgatóság szabad rendelkezése szerint más részvényaláírók között fognak szétosztani.

4. Az új részvényekre előjegyzéseket f. évi február hó 1-től kezdve bárki, akár részvényes akár nem, egyaránt eszközölhet, ezen előjegyzések kötelezők; tulajdonság esetén a jegyzett részvények számát az igazgatóság megfelelően leszállítani jogosult.

5. A jegyzett részvényekre a fizetések a következő részletekben eszközöndők:

1909. évi május hó 1-én	—	—	—	—	75 korona
1909. évi június hó 1-én	—	—	—	—	75 korona
1909. évi július hó 1-én	—	—	—	—	70 korona

Jogában áll azonban a részvényjegyzőnek a teljes befizetést a fenti határidő lejártá előtt is teljesíteni; az újonnan kibocsátandó részvényeket, a befizetett összeg után a befizetés napjától 1909. december hó 31-ig 5%-os kamattal illeti, mely kamattal 1910. január hó 1-én megtérítetik.

A fizetésekről ideiglenes elismervény állítatik ki. A késedelmes fizető a hátralékos összeg után 6% késedelmi kamatot tartozik fizetni. Ha valamely részvényaláíró ez év július hó 31-ig fizetési kötelezettségének eleget nem tesz, jegyzése semmisnek tekintendő és az igazgatóság jogosított ezen részvényeket más jelentkezők között a kibocsátási árak készpénzben lefizetése ellenében szabad belátása szerint szétosztani.

6. Az új részvények, illetve ideiglenes elismervények tulajdonosai 1910. évi január hó 1-től kezdődőleg az üzlet eredményben és a részvények kiadatása napjától kezdve az alapszabályok szerint a részvényeseket megillető összes jogokban a régi részvényesekkel egyenlően részesednek; az újonnan kibocsátott részvények a részvénytőke felemelési művelet teljes befejezése, közgyűlési jóváhagyása és szabályszerű bejegyzése után fognak az ideiglenes elismervények bevonása mellett kiszolgáltatni.

Az új részvények kibocsátásából befolyó összegek befáfordítása és ezzel kapcsolatosan az alapszabályok módosítása tárgyában a legközelebbi rendes vagy e célra külön egybehívandó rendkívüli közgyűlés fog határozni.

Ezen közgyűlési határozat folytán az „Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Részvénytársaság“ jelenlegi részvényesei felhívattak, hogy az őket megillető elsőbbségi jogukat folyó év április hó 30-ig igényük különben elvesztésének terhe alatt gyakorolják, egyúttal felhívattak mindazon nem részvényesek, kik részvényeket óhajtanak jegyezni, hogy ezt a fenti határidőig intézetünkön eszközölni sziveskedjenek.

Arad, 1909. január hó 26.

Az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár R.-T. igazgatósága.

lozsádi báró GYÖRFFY, s. k. elnök.

SZÁNTÓH, s. k.

Hatóságilag engedélyezett

kiárusítás

**könyvek,
papirárúk
és írósze-
rekben üz-
let áthelye-
zés miatt.**

**Ingusz I.
és Fia**

**könyv-, papir- és
írószer kereske-
désében Weitzer
János-utca.**

**Antiquar
könyvek,**

irodai papirok, levél-
papirok, borítékok, cso-
magoló papirok 821

beszerzési árban

lesznek kiárusítva.

**Ingusz I.
és Fia**

Weitzer János-u.

Aradi ipar- és népbank

Ékszer-zálogosztály.

Árverési hirdetemény.

1909. évi március 9-én d. e. 9 órakor az Aradi Ipar és Népbank zálogosztályában a következő számú és **1908. évi december hó végéig** lejárt **ékszer-, arany- és ezüst-tárgyak** alapszabályunk 46. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett fognak elárvereztetni, u. m.:

5	445	817	879	897	938	950	955	1100	1151	2000	2159	2260	2299
2306	3912	3933	4330	4565	4663	4754	4780	4870	5682	5747	5815	5815	5815
5954	5987	6405	7152	7293	7348	7348	7422	7772	7843	8429	8435	8435	8435
8481	8556	8773	8782	8816	8981	9077	9101	9134	9203	9225	9262	9262	9262
9336	9454	9514	9546	9555	9575	9725	9728	9777	9804	9812	9871	9871	9871
9920	10038	10166	10220	10221	10256	10445	10451	10499	10507	10584	10584	10584	10584
10703	10721	10929	10936	10940	11198	11282	11293	11365	11367	11367	11367	11367	11367
11370	11377	11471	11539	11566	11567	11570	11588	11599	11622	11622	11622	11622	11622
11631	11651	11656	11670	11679	11688	11743	11744	11758	11773	11773	11773	11773	11773
11844	11958	11982	12002	12150	12205	12211	12233	12268	12291	12291	12291	12291	12291
12319	12344	12388	12456	12459	12500	12556	12610	12696	12746	12746	12746	12746	12746
12802	12837	12846	12892	12908	12928	12957	12961	12991	13012	13012	13012	13012	13012
13014	13064	13094	13151	13164	13230	13263	13264	13332	13541	13541	13541	13541	13541
13557	13575	13609	13635	13726	13820	13889	14041	14093	14100	14100	14100	14100	14100
14104	14107	14180	14214	14222	14225	14294	14300	14329	14356	14356	14356	14356	14356
14387	14490	14499	14508	14546	14678	14778	14802	14848	14874	14874	14874	14874	14874
14917	14929	14955	14984	15005	15007	15028	15055	15072	15085	15085	15085	15085	15085
15092	15117	15182	15222	15243	15277	15346	15378	15419	15505	15505	15505	15505	15505
15506	15507	15540	15568	15591	15615	15638	15706	15720	15727	15727	15727	15727	15727
15743	15754	15811	15812	15842	15843	15872	15895	15917	15985	15985	15985	15985	15985
16044	16193	16199	16250	16280	16337	16392	16484	16527	16555	16555	16555	16555	16555
16566	16645	16684	16695	16744	16832	16867	16924	16935	16982	16982	16982	16982	16982
16991	17047	17130	17146	17157	17229	17254	17255	17270	17270	17270	17270	17270	17270
17280	17321	17328	17331	17361	17365	17370	17376	17388	17392	17392	17392	17392	17392
17449	17468	17485	17507	17524	17537	17580	17582	17595	17601	17601	17601	17601	17601
17628	17649	17652	17654	17663	17668	17675	17678	17687	17704	17704	17704	17704	17704
17726	17730	17778	17795	és 17802,	mely árveréshez a venni szándé- kozók ezennel tisztelettel meghívhatnak.								

Arad, 1909. évi február hó 17-én.

943

Az igazgatóság.

Nyomatott Zlinszky István és Társa könyvnyomdájában, Aradon.

Hirdetmény.

Az aradi Fehér Kereszt gyermekvédő egyesület gyoroki Andrányi Károly ur nemes alapítványából Aradon, a Kossuth-utca végén épített Gyermekkorház teljes berendezésére, illetve felszerelésére zért írásbeli ajánlatok benyújtására pályázatot hirdet.

Nevezetesen: kórházi irodai vas- és fabutorok, ágyneműek ruha és fehérneműek, papucsok, konyha és gazdasági felszerések, orvosi műszerek, fertőtlenítő gép stb. stb.

A részletes pályázati feltételek és az egyes cikkekhez szükséges minták az aradi állami gyermekmenhely igazgatóságánál naponként déli fél 12—1 óráig megtekinthetők.

A pályázati határidő **1909. évi március hó 10 napjának déli 12 órája**, ezentúl beérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Versenyezni óhajtok felhívhatnak, hogy peccséttel lezárt és sértetlen borítékba elhelyezett ajánlataikat a költségvetéssel együtt az egységár kitüntetéssel, valamint a szükséges minták bemutatása mellett az egyesület elnökségéhez (Aradon vármegye-háza) a fenti határidőre okvetlen mutassák be.

Az ajánlatban az árendemény számmal és betűvel kiírandó.

Az ajánlattevők a Magyarországon előállítható iparcik-
kekre vonatkozólag tartoznak igazolni azoknak hazai származá-
sát, illetve előállítását s egyben kijelenteni tartoznak azt is, hogy
a közszállítási szabályzatnak magukat minden tekintetben alávetik.

Félreértések elkerülése végett megjegyeztetik, hogy cso-
portonként, illetve iparáganként külön ajánlat teendő.

Az egyesület fentartja magának a jogot, hogy esetleg az
ártól eltekintve, első sorban a minőséget veszi figyelembe s a
minőséghez viszonyítva a legolcsóbb ajánlatok közül szabadon
választ.

Kelt Aradon, 1909. február hó 18-án.

954

**Az aradi Fehér Kereszt
gyermekvédő egyesület.**